

THE DEPOSITION OF DOGS (*CANIS FAMILIARIS*) AT SATU NOU – VALEA LUI VOICU (BABADAG CULTURE)

Adrian BĂLĂȘESCU^a, Sorin-Cristian AILINCĂ^b

^a "Vasile Pârvan" Institute of Archaeology, Department of Bioarchaeology; e-mail: abalasescu2005@yahoo.fr

^b "Gavrilă Simion" Eco-Museum Research Institute, Tulcea; e-mail: sailincai@gmail.com

Keywords: archaeozoology, Early Iron Age, Babadag culture, ritual depositions, *Canis familiaris*, biometry

Abstract: The archaeozoological study carried out in Satu Nou – Valea lui Voicu (Oltina, Constanța County) provides new information on the relationship between humans and dogs in the early period of the Iron Age. Thus, numerous bones from several dogs (*Canis familiaris*) were identified in the feature called "ditch or gully" and in a pit (Pit 41). The authors of the research attributed this context, stratigraphically considered the oldest, to the Babadag culture (10th–9th centuries BC). The studied group includes the complete and partial skeletons of 14 individuals (12 identified in the ditch and two in Pit 41), unearthed in the 1991–1992 seasons. Some dogs (at least four individuals) were slaughtered by blows to the skull and / or were eaten (at least five individuals) as evidenced by the disarticulation and defleshing cut marks identified on the bones. Given the special archaeological situation at Satu Nou, the phenomenon of cynophagy must be viewed in a ritual and funerary context.

Of the 14 dogs, two are certainly males, two are possibly males and four are possibly females. The animals were predominantly slaughtered at a young age: nine are subadults (between 8 and 18 months) and five are adults. The average withers height of these animals is 50.2 cm (n = 5; limits 46–55.6 cm) after Koudelka and 51 cm (n = 5; limits 47.4–56.8 cm) after Harcourt; the gracility index average is 7.4 (n = 5; limits 6.6–8.3). These figures describe medium-sized and above-average dogs of medium robustness. It is very interesting that nine of these individuals have extremely varied pathologies affecting various anatomical parts, from the skull to the phalanges. Most of these pathologies healed in the individuals' lifetime, but they illustrate that these animals have gone through various accidents or traumas, some of them at relatively young ages.

In general, the dog had a wide range of attributes: psychopomp creature, companion of the warrior and hunter, and also guardian of the home, with a therapeutic and purifying role. In our case the dog was sacrificed (sometimes violently), deposited as an offering and sometimes probably ritually consumed. It should not be omitted that in the same ditch from Valea lui Voicu were identified human bones (from 26 individuals), pottery, but also numerous animals remains that could have been part of the funerary banquets that probably took place in this area. The association of all these archaeological, anthropological and archaeozoological materials may suggest the existence of dog sacrifices at the funerals of the deceased (as their companions) and the deposition of a part of the animal near the body, while the rest of the animal was consumed during the funerary ceremony.

Cuvinte-cheie: arheozoologie, perioada timpurie a epocii fierului, cultura Babadag, depuneri rituale, *Canis familiaris*, biometrie

Rezumat: Studiul arheozoologic realizat pentru situl de la Satu Nou – Valea lui Voicu (com. Oltina, jud. Constanța) ne aduce noi informații cu privire la relația dintre oameni și câini în perioada timpurie a epocii fierului. Astfel, în complexul denumit „șanț sau viroagă” și într-o groapă (Gr. 41), au fost identificate numeroase oase provenite de la mai mulți câini (*Canis familiaris*). Acest context, considerat din punct de vedere stratigrafic și cel mai vechi, a fost atribuit de autorii cercetării, culturii Babadag (sec. X–IX a. Chr.). Lotul studiat cuprinde osemintele, mai mult sau mai puțin complete, a 14 indivizi (12 identificați în șanț și doi în Gr. 41), descoperite în campaniile 1991–1992. Studiul acestora ne arată că unii câini au fost sacrificați prin lovituri la nivelul craniului (cel puțin patru indivizi) și/sau au fost consumați alimentară (cel puțin cinci indivizi) dovadă fiind identificarea de urme antropice de descărnare și dezarticulare. Acest fenomen al cynofagiei trebuie privit într-un context ritual și funerar dacă avem în vedere situația arheologică mai specială de la Satu Nou.

Din cele 14 depuneri de câini, două provin cu siguranță de la doi masculi, doi este posibil să fie masculi și patru este posibil să fie femele. Vârstele de sacrificare ale acestor câini ne arată că nouă indivizi sunt subadulți (între 8 și 18 luni) și cinci sunt adulți, deci observăm o predominare a animalelor tinere. Talia acestor animale prezintă o valoare medie de 50,2 cm (n = 5; limite 46–55,6 cm) după Koudelka și de 51 cm (n = 5; limite 47,4–56,8 cm) după Harcourt, iar indicele de gracilitate are o medie de 7,4 (n = 5; limite 6,6–8,3). Aceste cifre sugerează câini de talie medie și supramedie cu o robustețe mijlocie. Ceea ce este extrem de interesant este faptul că nouă dintre acești indivizi prezintă patologii extrem de variate care ating diferite elemente anatomice de la craniu până la falange. Majoritatea acestor patologii sunt vindecate în cursul vieții indivizilor, dar ele ne ilustrează că aceste animale sufereau diferite lovituri sau accidente, unele dintre animale fiind relativ tinere.

În general, câinele are o serie de atribute psihopompe, fiind considerat un însoțitor al războinicului și vânătorului, dar în același timp era și un paznic al căminului și avea și un rol terapeutic și de purificare. În cazul nostru câinele era sacrificat (uneori violent), deus ca ofrandă și uneori probabil consumat ritualic. Nu trebuie să omitem faptul că în același șanț de la Valea lui Voicu s-au mai identificat oase umane (de la 26 de indivizi), ceramică, dar și numeroase resturi de animale care este posibil să fi făcut parte din banchetele funerare care probabil aveau loc în această zonă. Asocierea tuturor acestor materiale arheologice, antropologice și arheozoologice poate să ne sugereze existența unor sacrificii de câini cu ocazia funeraliilor unor defuncți (ca însoțitori ai acestora), în care o parte din animal era deusă în apropierea acestora, iar o altă parte era consumată în cadrul ceremoniei funerare.